

Från genua till toppfock och gennaker

© Allegro27.se
Tema Segel & Rigg

En berättelse om hur valet av segel och dess nyttjande påverkats mer av existentiella behov och förutsättningar än önskan om optimal segelprestanda.

Text: Göran Forsström Bilder: Elisabeth och Göran Forsström
May Be II K25 S225 www.allegro27.nu

Välja segel till en Allegro 27a kan vara ett både komplext och komplicerat ämne.

Bengt Lindholm skriver i sin artikel, "Förenklad segling med förbättrad prestanda" om en professionell och teknisk väg att optimera segel och rigg på Allegro 27an. Här finns mycket att hämta för den som ska välja segel och även är beredd att göra större ingrepp i själva riggen. Jag rekommenderar alla varmt att fördjupa sig i dessa tips och hur de kan förbättra den egna båten.

Samtidigt vill jag gärna dela med mig av ett mera evolutionärt framväxande segelsätt. Där förändringar sker baserat på olika parametrars förändring under tidens lopp. Seglaren blir äldre och får ett förhoppningsvis vidgat och kanske något annorlunda perspektiv på sig själv och sin segling. Teknikutveckling för rigg och segel sker också fortlöpande. Båten förändras något genom diverse ombyggnadsprojekt under åren. Allt detta sammantaget så sker ett "naturligt urval" när båtlivet fortskrider.

Mitt Allegroliv började med storsegel, maxgenua och en toppfock (som har maximal längd i förliket och fyller stor del av förtriangeln),

som hårdvara, detta kombinerades med en "mjukvara" med hög renlärighet avseende seglande. Båten skulle framdrivas med segel, motorn var möjligen ett redskap för att ta sig i och ur hamn vid besvärliga vindförhållanden, helst skulle det seglas i och ur hamn, åtminstone ut ur hamnen. Själva seglingen var aktiv med full bevakning på vindkantringar och vindbyar, båten skulle drivas optimalt vid varje tillfälle. Varje båt i närheten sågs som en kappseglingspartner och skulle passeras. Med dessa förutsättningar så var maxgenuan det viktigaste verktyget för att uppnå mesta möjliga av seglingen. Det innebar att den gärna fick sitta uppe för länge än skiftas i förtid. Seglingen blev på så sätt mer krävande och bidevindsbogar i trånga sund hektiska med många snabba slag där mycket segelduk måste dras runt vant och mast innan hemskotning på nya läsidan.

Även om Allegron bär den stora genuan bra, så blev det på kryssbogar ofta segelskifte till fock. Sikten förut är alltid dålig med maxgenuan och kräver hela tiden aktiv utkik runt seglet nere i lä. På undanvind är det mer rorsman än båt som har behov av att minska segel.

Allegron bär den stora genuan på ett imponerande tryggt sätt vid tilltagande förliga vindar.

På detta sätt går det att tillbringa många år som Allegrosegelare. När tiden går så förändras ofta landtillvaron mer än livet på vattnet. Med barn ombord så ökar behovet av mer bekväm segling och segelskifte i tilltagande frisk vind blir mer av ett problem än intressant utmaning. Detta påverkar till slut även segelvalet och rullfock med tillhörande enkelhet att minska segelytan får hög prioritet. Rullfocken tillför mycket när det gäller att förenkla segelhanteringen, minska och beslå förseglet sker nu utan något större besvär och enkelt från sittbrunnen. Detta har dock sitt pris i ett sämre stående och dragande försegel efter segelminskning. Minskningen kan ske i små steg och i de inledande så behåller rullgenuan formen acceptabelt, men börjar ytan närma sig den gamla toppfockens så är bidevindssegling inte särskilt inspirerande. När så barnaskaran växer kvarstår värdet av den bekväma segelhanteringen. Åren går och den seglande barnaskaran minskar, samtidigt som rullgenuan alltmer tappar sin ursprungliga form och skavanker som dåliga sömmar tillkommer.

Detta kulminerar med att vi en vår sätter vår gamla toppflock igen, den syddes om för rullprofil samtidigt som vi monterade rullflocksystemet och har i alla år legat i sin påse som reservsegel. Jag får en riktig "Aha" upplevelse, god sikt föröver, slagen går snabbt med minimalt skotdragande. Det är återigen bekvämt att göra täta slag vid bidevindssegling. Toppflocken står snyggt och drar förvånansvärt bra även vid svagare vindar och vid tilltagande vind är dess storlek oftast inte för stor. Tar vinden i litet extra så kan vi rulla in några varv och den står fortfarande vettigt. Den skotas på den främre inre skotskenan, som ger en bättre vinkel än vad som medges på den långa genuaskenan. Undanvindsegenskaperna och särskilt läns är inte så imponerande, det går inte att få focken att fylla på samma sätt som genuan, den sistnämnda överlappar storen och får hjälp att hålla formen.

Sikten förut är god vid bidevindssegling. Jämför man med en maxgenuan så är den mycket god, vilket uppskattas vid kryss i farled under juli månad.

Trots svagheter vid undanvind upplever jag fördelarna med toppflocken så betydande att det blev inget skifte till genuan denna sommar.

Detta har fortsatt ett antal somrar, toppflocken är oftast acceptabel seglingsmässig utom i svag vind bidevind och svag till måttlig undanvind, här saknas verkligen maxgenuan. Den goda sikten och den behagligt enkla kryssen överväger dock.

Vi var inte helt nöjda med den segelformation, som vi använde. En tanke som successivt växte fram var att komplettera seglen med en gennaker och en plant skuren sådan. Den monteras på rulle för enklare sättning och nertagning och därmed komma att användas oftare. Vi har ett kort peke monterat på vår båt och nedre infästningspunkt fanns därmed.

En sådan kombination kan kosta en hel del, slutligen fann vi en lösning som hamnade på "rätt" sida av 10 000 kr och då slog vi till.

Gennakern avsedd att användas på rulle får en mindre yta då förliket skärs ofta rakt för att enklare kunna rullas in. Vår gennaker är på ca 40 m². En icke rullbar gennaker kan göras i spinnakerstorlek dvs något över 50 m² för 27an. Många storlekar däremellan är tänkbare beroende på önskemål om skärning och form.

Intrimningen av vårt nya segelpaket har gått ganska långsamt, men nu i år känns det som vi fått grepp på alla moment och detaljer, som ska fungera.

Använda gennaker har ganska få likheter med att segla spinnaker, däremot släktskapet med en genua är stort, särskilt när den är skuren och halsad för inrullning.

Vår planskurna gennaker är en blek ersättare för en spinnaker på läns, däremot om man börjar skära med den fyller den bra och det blir en kraftig fartökning i svaga vindar. Börjar vinden öka mot 6-8 m/s blir farten hög och den riskfyllda spänningen med att segla spinnaker börjar infinna sig. I vindar upp till ca 5-6 m/s är gången god i halvvind. Vid svagare vindar står gennakern bra ändå upp mot ca 50 grader bidevind. Det sistnämnda har förvånat och även mycket tilltalat mig.

Vi har inte använt gennakern i en sådan omfattning att jag vill uttala mig för kategoriskt om att kombinationen toppflock och gennaker är den optimala för oss. Dock indikerar mycket på att det är en försiktigt uttryckt, bra kombination. Jag tror att när vi fått alla ingående komponenter att fungera bra så kommer kombinationen att ge oss stor glädje.

Enda betydande besvikelsen var sommarens kryss i 4-6 meters vind runt Öja i krabb havssjö, då stoppades båten upp när stäven gick in i vågorna och drivkraften blev för

Rullen till gennakern är liten och smidigt jämfört med rullen till focken.

dålig och farten gick ner mot 3 knop. Då saknades genuan.

Den enda kombination jag egentligen tror kan vara bättre är att komplettera med ett ytterligare rullflocksystem, med rullen monterad i framkant av peket och kunna ha tillgång till både genua och toppflock. Bengt Lindholm beskriver denna i sin artikel.

Nackdelen är kostnaden, att det kräver ingrepp i masttoppen, försämrar landstigning från peket och samtidigt komplicerar en enkel och ren riggtyp, som mastheadriggen. Hustrun tycker dessutom att det gått och väl räcker med en rullflocksprofil att hålla ordning på vid av- och påmastning och avstår gärna från en andra rullflocksprofil.

Toppflocken är vår särklassiga favorit och kommer fortsätta utgöra grunden i vår seglingsform. Vår toppflock börjar bli till åren, vid ett utbyte blir förmodligen någon förstorad variant typ "gliderflock" ersättare.

Vi nöjer oss troligen med att fintrimma det segelsystem vi nu har skaffat och fortsatt evolution blir av marginell grad- och ingen artskillnad. □

Lasse Norlin:

"Båten är redan för början, 1966, konstruerad för att seglas med en självslående kryssflock. För övrigt har en "äkta" K25:a endast kryssflock". *Allegronytt 2010-3*

Vad kostar toppflock och gennaker till 27an?

13 m² rullflock drygt 8000 kr
40 m² gennaker med förlikband (för inrullning) drygt 12000 kr
Priser Apollo Sails www.apollosails.se

Den rulle jag har till gennakern säljs ej längre, Apollo sails har dock nya lågprisvarianter att erbjuda.